

MTA-DE KÖZSZOLGÁLTATÁSI KUTATÓCSOPORT

HORVÁTH M. TAMÁS, az MTA doktora

4028 Debrecen, Kassai út 26.

Tel: (52) 512-701/77192, Fax: (52) 512-701/77119

<http://jog.unideb.hu/kutatasaink/mta-kutatocsoport>; e-mail: kozszoalg.kut@law.unideb.hu

I. A kutatóhely fő feladatai 2015-ben:

Az 5 éves kutatási program közigazgatástudományi és multidiszciplináris alapkutatási célja a közszolgáltatások széles körének rendszerezése, megszervezésük területi összefüggésében. A helyi igazgatási viszonyok funkcionális tartalma áll a középpontban, tekintet nélkül az önkormányzatoknak formálisan meghatározott feladatok körére. A kutatás tárgya így a hálózatos infrastruktúra, a közüzemi szolgáltatások, a térségi infrastruktúrafejlesztés, a humán szolgáltatások, a hatósági igazgatás és a közrendészet ágazatainak a lakosság számára nyújtott, kormányzási szempontból releváns teljesítménye.

A program abból a feltevésből indul ki, hogy az ezredfordulótól kezdve a fejlett világban a közszektor szervezési keretei és tartalmi átalakulóban vannak. Ennek alapját a válságok hatására formálódó új európai trendek jelentik, amelyeknek figyelemre méltóak az összefüggései Kelet-Közép-Európa saját fejlődését illetően. A kutatás a közszolgáltatások biztosításában a közszektor és azon belül a különböző szintű kormányzati szerepek változásának tartalmait, megragadható irányait jellemzi és értelmezi. A megközelítést az a felismerés jellemzi leginkább, hogy az állami, illetve közösségi szerepek mára a korábbinál kiterjedtebbé váltak. Az alapul szolgáló indokok, az alkalmazott megoldások, vagyis az intézmények és üzleti modellek, a regulációs környezet azonban ezzel együtt is nagyon különbözőek lehetnek.

A munka során már elemzésre kerültek a változási folyamatok funkcionális szempontok mentén. (Összefoglalja ezt az irányt a *Kilengések. Közszolgáltatási változások* című kutatócsoporti kötet.) Továbbá rendszerezett tényfeltárás történt empirikus kutatás keretében. (Eredménye a *Gyűrűk és sugarak. Mit nyújt egy magyar város?* című könyv és aktív adatbázis, <http://jog.unideb.hu/kutatasaink/hajduboszormeny-varos-kozszoalgaltatasi-adatbankja>). Ágazatcsoportok és ágazatpolitikák mai trendjeiről koncepcionális nemzetközi összehasonlítás már ugyancsak elkészült a kutatás keretében, amely eredményeknek szintén tematikus összefoglaló kötete készült (*Külön utak. Közfeladatok megoldásai*).

A fentieket követően jelen *beszámolóév* fő feladata volt a rendszerező kidolgozás teljessé tétele. A munka a kutatás összegző termékét alapozta meg, ami egy enciklopédikus kötet lesz. Rendszere tudományos újdonság, ezenkívül általános és alkalmazott elméletet tartalmaz közfeladat-ellátási területenként. A végtermék szakértők, ágazati politikát alkotók alpműve és egyben kézikönyve lesz – a kutatás által érintett témában végzettséget szerző szakemberek széles köre számára. A felsőoktatási képzések széles spektrumában is alkalmazhatóak lesznek a kötet megfelelő részei, és különösen az alapjául szolgáló szemlélet maga. A rendszerező könyv címe: *A közszolgáltatások megszervezése és politikái. Merre tartanak?* Az enciklopédikus feldolgozás tudományos célja a mára megváltozott irányultságú ágazatpolitikai trendek közös alapjainak és jellemzőinek föltárása.

II. 2015-ben elért kiemelkedő kutatási és más jellegű eredmények

a) Kiemelkedő kutatási és más jellegű eredmények

MTA-DE KÖZSZOLGÁLTATÁSI KUTATÓCSOPORT

HORVÁTH M. TAMÁS, az MTA doktora

4028 Debrecen, Kassai út 26.

Tel: (52) 512-701/77192, Fax: (52) 512-701/77119

<http://jog.unideb.hu/kutatasaink/mta-kutatocsoport>; e-mail: kozszoalg.kut@law.unideb.hu

A projektnek a gyakorlatban hasznosuló eredménye a közüzemi vállalatok gazdálkodási menedzsmentje és a társaságok szolgáltatási tevékenységéhez szorosan kötődő közigazgatási kapcsolatok új értelmezése. A következtetéseket és javaslatokat kifejezetten nagyvárosi városüzemeltetési holding működése során érvényre juttathattuk.

A kutatócsoport kiemelkedő elméleti kutatási eredményének számít a hálózatos közüzemi szolgáltatások, valamint a közoktatás szervezésének változási irányai elemzése, amelynek során a liberalizáció utáni korszak ellentmondásaival és regulációs kihívásaival kapcsolatban rendszerezés készült. Az [eredmények](#) 15 könyvfejezetben és szakfolyóirat-cikkben kerültek publikálásra, 9 további tanulmány pedig megjelenés alatt áll. Közülük 5 angol nyelvű, melyek sorában rangos nemzetközi projektben való érdemi részvételünket megtestesítő eredmény is található.

b) Tudomány és társadalom

A projekt nagy jelentőségű akciója, hogy szakmai blog készült el és indult be a 2015. év folyamán. A www.kozjavak.hu weboldal (és [facebook profilja](#)) a kormányzat szerepeinek átalakulását mutatja be a mai piacgazdaság különböző közszektorba tartozó területein. Ez az interaktív fórum hidat teremthet egymástól eltérő területeket és értékvilágokat képviselő szakértők között. Angol nyelvű változata (www.kozjavak.hu/en) szintén elkészült, nemzetközi közönség számára, bővítése 2016-ban is folyik. A projekt a különböző létező megoldásoknak e fórumon való bemutatásával és értelmezésével próbál hozzájárulni a nemzeti és európai kulturális örökség értékeinek fenntartásához, fejlesztéséhez.

A kutatócsoport nagy hangsúlyt fektetett idén is arra, hogy eredményeit szélesebb társadalmi körben megismerjék. Ezt szolgálták nyilvános könyvbemutatók, rádióbeszélgetés a Rádió Orient közigazgatás-szakmai adón, valamint a Civil Rádióban. Bemutatásra került a kutatás továbbá az egyes kötetek, hosszabb szakmai beszélgetések keretében (http://radioorient.hu/adasok/2015-03-12_horvathmtamas; http://radioorient.hu/adasok/2015-06-18_horvath_m_tamas), a hangnemben, tálalásban (pl. zenei aláfestésekkel) ügyelve az érdeklődő közönség szempontjából vett fogyaszthatóságra.

A kutatócsoport ezen túlmenően aktív honlapot üzemeltet, amin a legújabb projektesemények, aktuális megjelenések, eredmények naprakészen megtalálhatók. A legtöbb információ idegen nyelven is elérhető (<http://jog.unideb.hu/kutatasaink/mta-de-research-group>), mely elősegíti a külföldi kapcsolatok létrejöttét is. A projekt rajta van az akadémiai kutatások népszerű nemzetközi hálóján a <https://unideb.academia.edu/KozszolgaltatasiKutatocsoportMTADE> linken elérhető módon. Az empirikus kutatás ténymegállapító adatbázisa folyamatosan karban van tartva. Nyilvános, jelszó korlátozásmentes igénylése útján – így szolgálva az érdeklődő tágabb kutatási közösség igényeit.

A kutatási eredményekről az elmúlt évben 7 alkalommal, önmagában is tudományos értékű recenzió jelent meg különböző szakfolyóiratokban. Ezen túlmenően a Jegyző és Közigazgatás című lapban a kutatócsoportnak saját rovata van. A lap eljut a gyakorló köztisztviselők széles köréhez, mivel az őket, valamint a helyi közösségeket érintő problémákkal foglalkozik.

III. A kutatóhely hazai és nemzetközi kapcsolatai 2015-ben

MTA-DE KÖZSZOLGÁLTATÁSI KUTATÓCSOPORT

HORVÁTH M. TAMÁS, az MTA doktora

4028 Debrecen, Kassai út 26.

Tel: (52) 512-701/77192, Fax: (52) 512-701/77119

<http://jog.unideb.hu/kutatasaink/mta-kutatocsoport>; e-mail: kozszolg.kut@law.unideb.hu

Előadások hangzottak el a COST "Local Public Sector Reforms: An International Comparison" programjának Párizsban rendezett munkacsoporti ülésén (2015. január 14–16) "From Municipalisation to Centralism" címmel, Dubrovnikban (május 5–6.) „Changes in the Hungarian Local Public Service Delivery” címmel és Istanbulban (október 22–23.) „A Re-Intervening Government” címmel.

A Visegrádi Alap finanszírozásában a Debreceni Egyetem (az MTA-DE Közzszolgáltatási Kutatócsoport részvételével), a cseh Univerzita Palackého v Olomouci, a szlovák Transka Univerzita v Trnave és a lengyel Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawla II. intézményekkel közös projektet folytat Adóhatóságok a Visegrádi Együttműködés országaiban, Közös tapasztalatok az uniós csatlakozást követően címmel.

A kutatócsoport együttműködési megállapodás alapján Hajdúböszörmény Város Önkormányzatával tartós kapcsolatban áll, empirikus kutatások folytatása érdekében. A korábbi sikeres terepi vizsgálat után továbbra is gondolja a város működését középpontba állító adatbankját, amelyikhez nyilvános hozzáférést biztosít.

A kutatócsoport kapcsolatainak beérését mutatják az elfogadott, megjelenés alatt álló publikációk. Részben az együttműködésben folytatott projektek értek ebbe a szakaszba, továbbá az ilyen kutatásokból származó közvetlen és saját eredmények jelennek meg immár nemzetközi folyóiratokban, illetve könyvkiadónál, közöttük a Palgrave Macmillannál.

V. A 2015-ben megjelent legjelentősebb tudományos publikációk

1. Horváth M. Tamás: Effects of Western Governance Models in Eastern Europe After the Transition, Enlargement and Crises. In: Polonca Kovac, Gyorgy Gajdushek (szerk.) Contemporary Governance Models and Practices in Central and Eastern Europe. Bratislava: NISPAcee, 2015. pp. 53–71. Teljes szöveg: <http://real.mtak.hu/33335/>
2. Bartha Ildikó: Mérlegen. Az Európai Unió külső tevékenységének lisszaboni reformjai. **EURÓPAI JOG** 15:(3.) pp. 1–10. (2015) Teljes szöveg: <http://real.mtak.hu/33333/>
3. Horváth M. Tamás: Megszabva: Városi kormányzás másutt és itthon. **TÉR ÉS TÁRSADALOM** 29:(2) pp. 43-66. (2015) Teljes szöveg: <http://real.mtak.hu/24483/>
4. Bordás Péter: A településadó rendszertani és gyakorlati kérdései. **PRO PUBLICO BONO** 3:(3) pp. 4-12. (2015) Teljes szöveg: <http://real.mtak.hu/33284/>
5. Bartha Ildikó: Tagállami BIT-ek mennek, uniós BIT-ek jönnek... Új játékszabályok a nemzetközi beruházásvédelem terén. In: uő: Nemzetközi szerződések mozgásban. Budapest: Dialóg Campus, 2015. pp. 191–206. Teljes szöveg: <http://real.mtak.hu/33337/>
6. Bordás Péter: Határtalan hatások a pénzügyi decentralizációban: A forrásszabályozási rendszer értékelése településkategóriák alapján. **MISKOLCI JOGI SZEMLE** X.:(2015/1) pp. 129–147. (2015) Teljes szöveg: <http://real.mtak.hu/33314/>
7. Bartha Ildikó: Közlekedés a hatáskörök (légi) folyosóinak útvesztőjében. In: uő: Nemzetközi szerződések mozgásban. Budapest: Dialóg Campus, 2015. pp. 207–236. Teljes szöveg: <http://real.mtak.hu/33338/>
8. Horváth M. Tamás: Európa csendes fordulata. In: uő.: Magasfeszültség. Városi szolgáltatások. Budapest: Dialóg Campus, 2015. pp. 191–207. Teljes szöveg: <http://real.mtak.hu/33339/>